

نگاهی اجمالی به وضعیت کنونی افغانستان

اقتصاد: رشد اقتصادی افغانستان در طی ده سال گذشته چشمگیر، اما متغیر می‌باشد. عواید ناخالص داخلی حد اوسط ۹،۲ فیصد در هر سال در طی سالهای ۲۰۰۳ الی ۲۰۱۲ رشد داشته است. در سال ۱۳۹۱ عواید ناخالص داخلی تخمیناً ۱۱،۸ فیصد رشد نموده که البته عمده ترین دلیل این رشد آب و هوای مناسب و در نتیجه حاصلات قابل ملاحظه می‌باشد. در افغانستان سکتور زراعت معمولاً یک بر چهارم و یا هم یک بر سوم مجموع عواید ناخالص داخلی را تشکیل می‌دهد. این در حالیست که سکتور معادن اهسته اهسته به یک منبع رشد اقتصادی مبدل می‌گردد. در گذشته سکتور معادن قسمت کمی یعنی فقط ۰،۶ فیصد از عواید ناخالص داخلی را در سال ۱۳۹۰ تشکیل می‌داد. در سال ۲۰۱۲ میلادی اولین پروژه بزرگ سکتور معادن یعنی نفت امو دریا به بهره برداری سپرده شد و توقع می‌رود تا سهم معادن بشکل اجزاء تولید در سالهای آینده افزایش یابد. میزان تورم پول به ۶،۴ فیصد در سال ۱۳۹۱ کاهش یافته که این ۱۰،۲ تقییل را نسبت به سال گذشته نشان می‌دهد. ارزش افغانی در سال ۲۰۱۲ تقریباً ۸ فیصد کاهش یافته، که دلیل ان شرایط کار و بار و بی باوری نسبت به تأمین امنیت قلمداد شده است. وضعیت مبهم سیاسی و امنیتی ممکن است سبب رشد محدود سکتور خصوصی در سالهای آینده گردد.

پروسة انتقال: در اواسط سال ۲۰۱۰ میلادی سازمان ناتو و دولت افغانستان توافق نمودند، تا همه مسوولیت های امنیتی را الی اخیر سال ۲۰۱۴ میلادی به نیروی های امنیتی افغان بسپارند. خارج شدن اکثریت نیروی های نظامی خارجی ممکن تاثیرات مستقیم و دوامدار بالای دستاورد های انکشافی و اقتصادی وارد نماید. در حالیکه افغانستان از سال ۲۰۰۱ میلادی بدینسو بطور چشمگیر بالای کمکهای جامعه جهانی وابسته بوده، خارج شدن این نیرو ها ممکن سبب کاهش کمکهای انکشافی جامعه بین المللی گردد. در حالیکه همکاران بین المللی متعهد به دوام کمکهای خویش الی سال ۲۰۱۶ میلادی گردیده اند، اما اذهان عامه نسبت به امنیت و ثبات در این کشور در ماه ها و سالهای آینده نهایت بی باور میباشند.

معارف: بعد از سقوط رژیم طالبان در سال ۲۰۰۱، میزان شمولیت اطفال در مکاتب ۴۳ فیصد در میان پسران و صرف ۳ فیصد در میان دختران تخمین گردیده بود. در ان زمان صرف در حدود ۲۱۰۰۰ معلم که اکثرأ تحصیلات عالی و سواد کافی نداشتند مصروف تدریس برای تقریباً ۵ میلیون طفل واجد شرایط مکتب بودند، بمعنی اینکه هر معلم مسوولیت تدریس تقریباً ۲۴۰ متعلم را داشت. از سال ۲۰۰۲ میلادی بدینسو میزان شمولیت متعلمین در مکاتب از یک میلیون به ۷،۸ میلیون افزایش یافته که بدین ترتیب میزان شمولیت دختران از ۱۹۱۰۰۰ به ۲،۸ میلیون افزایش را نشان می‌دهد. همه معلمین که تعداد شان به ۱۸۰۰۰۰ معلم میرسد، آموزش های لازمه را یا از طریق کورس های داخل خدمت و یا هم مراکز تربیه معلم فرا گرفته اند. غرض ارتقای سطح دانش معلمین و دسترسی همه افغانان به خدمات مساوی و با کیفیت معارف در افغانستان، تلاشهای لازم هم اکنون جریان دارد.

صحت: براساس سروری مرگ و میر در افغانستان در سال ۲۰۱۰، حد اوسط عمر در کشور ۶۴ سال تخمین گردیده است. صرف ۲۷ در صد افغانها به اب اشامیدنی پاک و ۵ در صد آنان به حفظ الصحه مناسب دسترسی دارند. اما دستاورد های زیاد در عرصه های مختلف در طی دهه گذشته صورت گرفته، که از جمله میتوان از اینکه ۸۵ در صد افغانها در ولسوالی های زندگی میکنند که به خدمات اساسی صحی دسترسی دارند، نامبرد. براساس راپور اسیب پذیری سال ۱۳۸۹ در حدود ۵۷،۴ در صد افغانها در مناطقی زندگی میکنند که یک ساعت راه از یک مرکز صحی فاصله داشتند. میزان مرگ و میر نوزادان از ۱۱۱ در هر ۱۰۰۰ تولد زنده در سال ۲۰۰۸ به ۷۷ در سال ۲۰۱۰ کاهش یافته و میزان مرگ و میر اطفال زیر پنج سال از ۱۶۱ در سال ۲۰۰۸ به ۹۷ در سال ۲۰۱۰ کاهش یافته است. میزان مرگ و میر خانمها در اثر واقعات ولادی ۳۲۷ در هر ۱۰۰۰۰۰ ولادت طفل زنده می‌باشد که البته این بدین معنی است که در هر دو ساعت یک خانم در اثر واقعات ولادی میمیرد.

دسترسی به برق: فیصدی تعداد افغانها که به برق دسترسی دارند، از جمله پائین ترین در سطح جهان میباشد. بر اساس تخمین وزارت اب و برق، در حدود ۳۰ فیصد افغانها از طریق شبکه های برق شهری، دستگاه های برق ابی کوچک و یا برق نور افتاب به برق دسترسی دارند. این وضعیت پس از توريد وانتقال انرژی برق از ازبکستان و بازسازی دو بند برق (ماهپیر و سروبی، که قسماً تکمیل گردیده و بازسازی نخلو جریان دارد)، در شهر ها نیکه در مسیر راه انتقال برق (مزارشريف و کابل) قرار گرفته اند، بصورت قابل ملاحظه ای بهبود یافته است. همچنان اکنون خدمات ۲۴ ساعته برق برای اولین بار در تاریخ در نقاط مختلف مانند: شهر های کابل، هرات، مزارشريف و پلخمری فراهم گردیده است.

گروپ بانک جهانی و دولت افغانستان:

افغانستان در سال ۱۹۵۵ عضویت بانک جهانی را کسب نمود. بعد از تهاجم قشون اتحاد شوروی وقت در سال ۱۹۷۹، فعالیت های بانک جهانی در افغانستان به حالت تعلیق آمده، اما بانک کمک های خود را به افغانها از طریق دفتر این بانک در پاکستان، ادامه داد.

قبل از ۱۹۷۹ بانک جهانی ۲۱ پروژه را در عرصه های مختلف، مانند: تعلیم و تربیه، سرک سازی و زراعت از طریق قرضه های بدون مفاد (کریدیت) به افغانستان فراهم نموده بود. از جمله ۲۳۰ میلیون دالر کریدیت، که از طریق اداره انکشافی بانک جهانی برای افغانستان منظور گردیده بود، ۸۳ میلیون دالر ان الی سال ۱۹۷۹ پرداخته شده بود و اما از انجمله ۱۴۷ میلیون دالر ان بعداً فسخ گردید. افغانستان ۹،۲ میلیون دالر را از بابت بازپرداخت قرضه های بی مفاد (کریدیت) الی ماه جون ۱۹۹۲ پرداخته و بعد از آن پرداخت ها را قطع نمود.

بانک جهانی فعالیت هایش را در افغانستان در ماه می سال ۲۰۰۲ مجدداً آغاز کرد، تا در برآورده شدن نیازمندی های عاجل فقیرترین مردم کمک کند و در عین حال با دولت در ساختن سیستم های اداری، که برای انکشاف دراز مدت موثر میباشد، مساعدت کند. از سال ۲۰۰۲ بدینسو کمکهای بانک جهانی تدریجاً افزایش قابل ملاحظه یی در افغانستان نموده که اکنون بانک جهانی بیش از ۲،۶۳ میلیارد دالر امریکایی برای پروژه های خیلی زیادی انکشافی و بازسازی اضطراری فراهم نموده است. این رقم شامل ۲،۱۹ میلیارد دالر کمک بلاعوض و ۴۳۶،۴ میلیون دالر امریکایی قرضه های بدون مفاد (کریدیت) میباشد. در حال حاضر بانک جهانی ۲۵ پروژه فعال در افغانستان داشته، که تعهدات خالص ان به بیش از ۱،۲ میلیارد دالر امریکایی میرسد. شماری از پروژه ها تاکنون تکمیل گردیده است.

اداره مالی بین المللی، بخش سکتور خصوصی گروپ بانک جهانی، از طریق سرمایه گذاری ها، که مجموعاً به ۹۰ میلیون دالر میرسد، کمک فراهم نموده است. این بخش بانک جهانی هفت فعالیت را در ساحات دسترسی به منابع مالی، اصلاحات در عرصه بهبود محیط تجارت، تجارت زراعتی، آموزش متشبثین کوچک و متوسط و همکاری میان سکتور خصوصی و عامه نیز مساعدت نموده است. این اداره به تلاش هایش در راستای بلند بردن تعهدات اش برای سکتور خصوصی و ارزیابی امکانات از دید فعالیت های مشورتی در ساحات مختلف ادامه میدهد.

صندوق باز سازی افغانستان در سال ۲۰۰۲ میلادی تأسیس شده و در حال حاضر به عمده ترین وسیله تمویل کننده برنامه های انکشافی دارای اولویت دولت افغانستان، مصارف عملیاتی و معاشات دولت و همچنان اقدامات اصلاحاتی مبدل گردیده. همه کمکهای این صندوق در عرصه های مختلف انکشافی بشمول سکتور صحت، معارف، انکشاف دهات و انکشاف زیربنا ها میباشد. از سال ۲۰۰۲ بدینسو ۳۳ تمویل کننده بیشتر از ۶ میلیارد دالر را به این صندوق تعهد نموده اند. این صندوق توسط بانک جهانی در مساعی مشترک با وزارت مالیه جمهوری اسلامی افغانستان و عده یی از نماینده گان تمویل کننده گان اداره میگردد. عمده ترین هدف کمکهای صندوق بازسازی افغانستان بدست آوردن اهداف ستراتیژی انکشاف ملی افغانستان میباشد.

اداره چندین جانبه تضمین سرمایه گذاری گروپ بانک جهانی شمار محدود تضمینات سرمایه گذاری را فراهم نموده، مگر از طرف دولت و سکتور خصوصی دلچسپی بیشتر نشان داده میشود، که تضمینات دیگر، بخصوص در حمایت از سرمایه گذاری در قسمت زیربنا، نیز فراهم گردد.

بانک جهانی مطالعات تحلیلی چشمگیر را نیز انجام داده. در ماه فیروی سالجاری میلادی بانک جهانی گزارش خویش را تحت عنوان: افغانستان در دوره انتقال: وضعیت بعد از ۲۰۱۴، را بنشر رساند. این گزارش که برای بار نخست در سال ۲۰۱۲ میلادی نشر گردیده بود، ابعاد متعدد روند انتقال را در افغانستان مورد غور و بررسی قرار داده است.

ستراتژی بانک جهانی:

فعالیت های کنونی بانک جهانی در افغانستان بر اساس "ستراتژی مؤقت بانک جهانی برای افغانستان" استوار و در مطابقت با ستراتیژی انکشافی ملی دولت افغانستان، میباشد. قرار است مساعدت بانک جهانی برای افغانستان در سالهای ۲۰۱۲-۲۰۱۴ اولویت های مهم ملی را تحت حمایت قرار بدهد. همچنان بانک جهانی دولت افغانستان را در عرصه مدیریت هر چه بهتر پروسه انتقال مسوولیت های امنیتی و انکشافی از جامعه جهانی به دولت افغانستان که قرار است الی اخیر سال ۲۰۱۴ میلادی تکمیل گردد، همکاری و حمایت نماید. براساس ستراتیژی جدید، کمکهای گروپ بانک جهانی بر سه اصل ذیل استوار میباشد:

- ایجاد مشروعیت و تقویت ظرفیت ارگانهای دولتی
- فراهم آوری خدمات متوازن
- رشد مشمول و ایجاد فرصت های اشتغال

کمکهای بانک جهانی در چارچوب این ستراتیژی از طریق اداره انکشاف بین المللی برای سالهای ۲۰۱۲-۲۴ با فراهم آوری ۱۵۰ میلیون دالر امریکایی کمک بلاعوض در هر سال و از طریق صندوق بازسازی افغانستان که ممکن ۸۰۰ میلیون دالر امریکایی کمک بلاعوض در هر سال باشد، استوار میباشد. بخش سکتور خصوصی بانک جهانی - اداره مالی بین المللی - نیز کمک های خود را در راستای تقویت سکتور خصوصی و بهبود شرایط و محیط تجارت در افغانستان ادامه میدهد.

در ستراتیژی بانک جهانی تاکید بیشتر روی حمایت از برنامه های ملی صورت گرفته، که در نتیجه آن زندگی میلیون ها افغان در سراسر کشور بهبود یافته است، که این برنامه ها شامل عرصه های: صحت، تعلیم و تربیه، انکشاف دهات و مدیریت اداره مالی عامه می باشد.

دست اوردهای بانک جهانی در افغانستان:

معارف:

بانک جهانی کمکهای خویش را در عرصه احیاء و بازسازی مکاتب، فراهم آوری زمینه آموزش معلمین و همچنان کمکهای تخنیکی را غرض تقویت سیستم ادارات دولتی در وزارت های معارف و تحصیلات عالی فراهم مینماید. "برنامه ارتقاء کیفیت معارف" بانک جهانی برای اهالی روستایی وجوه مالی فراهم میکند، تا تعمیر های مکاتب را بازسازی و اعمار کنند و به مواد تدریسی و آموزشی دسترسی حاصل نمایند. از سال ۲۰۰۱ بدینسو ۹۳۰ باب مکتب در سراسر کشور اعمار و یا بازسازی گردیده کار ساختمانی بیشتر از ۹۰۰ باب مکتب دیگر در حال حاضر جریان دارد. از طریق برنامه ارتقاء کیفیت معارف بیشتر از ۱۱۰۰۰ شورای مکتب ایجاد گردیده، تا از چگونگی مدیریت تعلیمی مکاتب و ارسی و همچنان از جریان کار ساختمانی مکاتب در بعضی موارد نظارت نمایند. همه معلمین در سراسر کشور آموزش های لازمی را فرا گرفته و ۳۵۰۰ تن از معلمین انانث بورسیه ها را جهت فراگیری آموزش در مراکز تربیه معلم بدست آورده اند.

از طریق برنامه تقویت تحصیلات عالی ۱۲ پوهنتون حمایت میشود، تا فعالیت های اساسی در آنها اعاده گردد. میزان شمولیت محصلین در پوهنتون های دولتی و شخصی از ۸۰۰۰ تن در سال ۲۰۰۱ میلادی به ۱۰۰۰۰۰ تن در سال ۲۰۱۲ افزایش یافته است. بیشتر از ۶۵ انستیتوت تحصیلات عالی با بدست آوردن جواز از وزارت تحصیلات عالی با داشتن تقریباً ۵۰۰۰۰ محصل تا اکنون ایجاد گردیده است.

از طریق برنامه انکشاف مهارتها، انستیتوت ملی اداره و منجمنت تأسیس و انستیتوت ملی موسیقی، که اولین نهاد برای رشد نوازنده های جوان و با استعداد در کشور بشمار میرود، مجدداً احیاء گردیده. در حال حاضر بیشتر از ۱۴۰ متعلم در چهارچوب تعلیمات عمومی مصروف آموزش های مسلکی در رشته موسیقی از صنف چهارم الی چهاردهم میباشند. از طریق این پروژه چهار نهاد تعلیمی دیگر بشمول مکتب نابینایان در کابل مورد حمایت قرار میگیرد. از طریق این پروژه آموزش های تکنیکی و انکشاف کسب و کار برای بیشتر از ۹۰۰۰ فرد که تقریباً ۳۳ در صد آنان را زنان تشکیل میداد، دایر گردیده است.

صحت:

میلیون ها افغان در سراسر کشور به خدمات اساسی صحتی و خدمات اساسی شفاخانه دسترسی حاصل نموده اند. دسترسی به خدمات صحتی از ۹ در صد در سال ۲۰۰۳ به ۶۰ در صد در سال ۲۰۱۲ میلادی افزایش یافته است، و نتایج صحتی خیلی زیاد بهبود یافته است. تعداد مراکز صحتی از دو برابر بیشتر گردیده، کیفیت خدمات بهبود قابل ملاحظه یافته و شمار مریضان سرا پا چهار برابر نسبت به گذشته افزایش یافته است. حدود ۲۰۰۰۰ کارمندان صحتی محلی، که نیم آنها را زنان تشکیل میدهد، آموزش دیده و در سراسر کشور توظیف گردیده اند، که این امر منجر به بهبود دسترسی مردم به برنامه ریزی خانواده و افزایش واکسین دوران کودکی شده است. تعداد مراکز صحتی با کارکنان آموزش دیده صحتی انانث از ۲۵ فیصد پیش از تطبیق پروژه به ۷۴ فیصد در حال حاضر افزایش یافته است. در حال حاضر بانک جهانی از طریق "برنامه تقویت فعالیت های صحتی برای مردم نیازمند در روستا ها" وزارت صحت عامه را در جهت فراهم آوری و عرضه خدمات ابتدایی صحتی در ۱۱ ولایت حمایت مالی مینماید. هدف برنامه صحت، که در این اواخر از طرف بانک جهانی منظور گردیده، تقویت سیستم های صحتی جهت بهبود هر چه بیشتر کیفیت و پوشش خدمات صحتی در افغانستان میباشد. این برنامه مناطق شهری و روستایی را در ۲۲ ولایت کشور تحت پوشش میآورد.

انکشاف دهات:

برنامه همبستگی ملی یکی از برنامه های انکشافی، برای اولین بار در تاریخ افغانستان میباشد، که مردم را در سطح قراء و قصبات توانمند میسازد. این برنامه فرصت های اشتغال را ایجاد نموده و زیربنا ها را در سراسر دهات این کشور بهبود میبخشد. بانک جهانی یکی از بزرگترین تمویل کننده این برنامه میباشد. این برنامه پروژه های محلی که بر اساس اولویت بندی توسط خود مردم محل شناسایی میشوند، تمویل میکند. تا اکنون ۳۴۰۰۰ شورا انکشافی منتخب بیشتر از ۶۹۰۰۰ پروژه را در سطح قریه شناسایی کرده اند تا زیربناهای قراء شانرا اعمار و بازسازی نمایند. تقریباً ۸۰ فیصد شورا های انکشافی قریه بیشتر از ۱,۱۲ میلیارد دالر وجوه مالی خویشرا جهت تطبیق پروژه های که از طریق یک پروسه تصمیمگیری همه جانبه شناسایی گردیده اند، بدست آورده اند.

برنامه ملی راه سازی روستایی جهت فراهم آوری دسترسی در طول سال به مناطق روستایی تلاش میکند. با استفاده از نیروی محلی، بیشتر از ۱۱۰۰۰ کیلومتر سرک از سال ۲۰۰۲ میلادی بدینسو از طریق یک عده پروژه های راه سازی روستایی احداث شده است. این سرکها سبب ایجاد فرصت های کاری خیلی زیاد و بهبود دسترسی مردم به مارکیت ها، مکاتب و مراکز صحتی در روستاها گردیده است. تا اکنون ۲۷۰۰۰ قریه از طریق این برنامه با بازار ها وصل گردیده است. قرار است ۷۰۰ کیلو متر سرک در سالجاری احداث شود که این امر سبب اتصال قریه جات بیشتر خواهد گردید. کار حفظ و مراقبت ۳۰۰۰ کیلو متر سرکهای درجه دوم و سوم نیز تطبیق خواهد گردید.

جمع آوری عواید:

هدف دومین پروژه اصلاحات گمرکات و تسهیل تجارت بهبود امور گمرکاتی بخصوص ترخیص اموال مشروع تجارتی بصورت مناسب و زمان کم میباشد. از اینکه عواید گمرکی قسمت زیاد عواید داخلی را تشکیل میدهد، تلاشهای لازم رویدست گرفته شده، تا سیستم امور گمرکاتی را تنظیم داده و زمینه های سوء استفاد و ضیاع عواید را بطور چشمگیر کاهش دهد. طی مراحل پروسه های گمرکاتی در همه ریاست های گمرکات و نقاط مرزی کمپیوتری شده و تقریباً ۹۵ فیصد صادرات و واردات از نگاه ارزش از طریق سیستم اتومات کمپیوتری اکنون طی مراحل میگردد، که این اقدامات سبب افزایش روند ترخیص اموال، کاهش به حدر رفتن عواید، قاچاق و دستبرد اموال تجار شده است.

فراهم اوری برق:

پروژه احیاء مجدد انرژی، برق مطمئن را برای باشندگان کابل فراهم نموده است. هشت سال قبل صرف ۶ در صد مردم در سراسر افغانستان به شبکه برق وصل بوده و از انرژی برق مستفید میشدند، که این رقم پایین ترین رقم در سطح جهان بود. با احیاء مجدد و فعال ساختن شبکه های برق و همچنان توريد برق از کشور های همسایه، در حدود ۲۵ در صد مردم بخصوص در کابل و ولایات شمالی اکنون از برق دودار و مطمئن بهر مند گردیده اند.

علاوتاً دو پروژه دیگر که از طریق صندوق بازسازی افغانستان (پروژه برق کابل، ایبک و مزار شریف و همچنان پروژه انکشاف سکتور برق افغانستان) تمویل میگردد، بازسازی سیستم شبکه های برق و سب سنتیش ها را در مراکز مختلف که در مسیر شاهراه مزار شریف - کابل قرار دارند حمایت مالی مینماید. قرار است الی ختم سالجاری بیشتر از یک میلیون خانواده، شرکت و فابریکه از نعمت برق بیست و چهار ساعته بهره مند شوند.

دولت افغانستان تلاش دارد تا خدمات موبایل و استفاده از برنامه های موبایل را، از طریق حمایت از سکتور تکنالوجی معلوماتی و انکشاف مهارتها در این راستا، را فراهم سازد. عمده ترین هدف پروژه انکشاف سکتور مخابرات بانک جهانی حمایت از سرمایه گذاری های ستراتیژیک جهت توسعه اتصال مخابراتی و انکشاف و تقویت مهارتهای تکنالوجی معلوماتی افغانها میباشد. قرار است در سالجاری ۳۰۰ کیلو متر کیبل فایبر نوری تمدید گردد و ۱۰۰۰ افغان آموزش های لازم را در بخش خدمات مخابراتی کسب نمایند.

باغداری: از طریق بخش باغداری پروژه اضطراری باغداری و مالداری بیشتر از ۴۰۰۰ باغ انگور و همچنان زردالو، بادام، انار، پسته و سبزیجات در خلای سالهای ۲۰۰۹ الی ۲۰۱۲ احداث گردیده است.

هدف پروژه احیاء مجدد و انکشاف سیستم آبیاری افزایش محصولات زراعتی در ساحات تحت پوشش این پروژه میباشد. بیشتر از ۶۰۰۰۰۰ خانواده در سراسر کشور از سال ۲۰۰۶ بدینسو از خدمات بهبود یافته سیستم آبیاری بهره مند گردیده اند. بیش از ۸۵ در صد زمین زراعتی در افغانستان به آبیاری نیاز دارد. این در حالیست که سه دهه جنگ و ناامنی سبب از بین رفتن زیربنا های آبیاری در این کشور گردیده است.

صنایع روستایی:

از طریق برنامه انکشاف صنایع روستایی افغانستان با بیشتر از ۳۵۰۰۰ تن باشندگان روستاها (که نیم آنان را زنان تشکیل میدهند) کمک صورت گرفته، تا یک میلیون دالر را پس انداز نمایند. در حدود دو سوم این پس انداز ها به اعضای گروه های پس انداز بطور قرضه داده شده و میزان باز پرداخت ۹۵ در صد میباشد. جهت بهبود هر چه بهتر امور اقتصادی، تمامی این ۲۷۰۰ گروه پس انداز در ۲۷ اتحادیه قرضه دهی و پس انداز قریه تنظیم گردیده اند.